

El Bac

Rupit i Pruit

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Carretera C-153, km. 26,5 - Pruit
Emplaçament Prop del coll del Bac, al marge de ponent de la carretera
Alçada: 993 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud: 42.0437
Longitud: 2.43225
UTM Est (X): 453012
UTM Nord (Y): 4654784

Classificació

Número de fitxa 08901 - 46
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX / XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: Catàleg de béns a protegir de Rupit i Pruit.
També està regulat com a Àrea d'Expectativa Arqueològica pel mateix catàleg.
Data aprovació: dv., 23/05/2014 - 12:00
Número inventari IPA 23415
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.: 08185A01400001
Fitxes associades:

Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa: dc., 02/12/2020 - 11:24

Descripció

Masia aïllada de grans dimensions i planta rectangular, assentada damunt del desnivell del terreny. Presenta diversos cossos adossats al seus paraments i dues torres de planta quadrada situades als extrems de la façana de ponent. Compta amb una coberta de teula àrab de tres vessants i està distribuïda en planta baixa i dos pisos. A l'extrem de migdia de la coberta hi ha una petita espadanya amb una campana. Les torres presenten cobertes piramidals i consten de planta baixa i tres nivells superiors. Tant les obertures de l'edifici com les de les torres són rectangulars, amb els brancals bastits amb carreus de pedra i les llindes planes. La façana de llevant compta amb un coronament apuntat de teula àrab situat al centre del parament i en destaca una galeria formada per dues parelles d'arcs rebaixats sostinguts amb pilars de pedra i situada al nivell superior. Adossat a aquesta façana hi ha un volum rectangular distribuït en tres nivells i cobert amb una terrassa plana delimitada amb baranes. Compta amb finestres rectangulars amb els emmarcaments en relleu. La façana de migdia té un volum rectangular adossat, distribuït en dos nivells i cobert amb una terrassa al pis, i també un cos rectangular amb teulada de tres vessants que correspon a la capella del mas. Presenta un portal d'arc rebaixat adovellat i tres finestres allargades d'arc rodó a la façana principal, que està orientada a migdia. A la façana de llevant hi ha un rosetó. En general, la construcció presenta els paraments arrebossats i emblanquinats.

La part de migdia de la casa correpon a un jardí delimitat a llevant per una tanca de pedra, que finalitza en un edifici auxiliar aïllat. Hi ha un portal d'accés d'arc de mig punt adovellat i bastit amb carreus de pedra, que compta amb un coronament ondulat i una fornícula amb una imatge. A la banda de ponent del jardí hi ha l'antiga pallissa aïllada, orientada a les restes de l'era de cairons de la masia. Aquest volum és rectangular, amb teulada de dues vessants i el carener perpendicular a la façana principal, orientada a llevant. La porta principal té un gran arc escarser i a la façana de migdia s'hi adossa una escala de pedra que condueix al primer pis, on el portal es rectangular. A ponent té un altre portal. Està bastida amb pedra sense treballar, amb les obertures emmarcades amb carreus i alguns afegitons de totxo.

Observacions:

Altres noms relacionats amb l'edifici: el Bac o el Bach de Collsacabra.

Història

La primera referència documental relacionada amb aquesta construcció apareix en el capbreu del *Faber* de Cabrera, datat l'any 1195 i que comprenia els termes parroquials de Sant Julià, Sant Llorenç Dosmunts i Santa Maria de Corcó. Posteriorment, en el fogatge de l'any 1553 del terme i parròquia de Sant Llorenç Dosmunts, consta en "Miquel Bach". El mas arribà a tenir dins de la seva finca cinc masoveries diferents: can Peret, can Xica, can Joan Gran i can Roig, comptant també el masover gros i la cambreria. El mas fou ampliat i reformat als segles XVIII-XIX.

El felipó Pere Bach i Targarona era fill del mas. Alguns dels convidats il·lustres que s'hi havien hostatjat són el Bisbe Morgades i mossèn Jacint Verdaguer, que hi feu diverses estades a finals del segle XIX.

La capella està dedicada al Sagrat Cor de Jesús, tot i que segons la bibliografia consultada, també té un oratori dedicat a la Mare de Déu del Roser.

Bibliografia

BANÚS I BLANCH, Miquel (1986). *Rupit, pàgines de la seva història*. Barcelona: Montblanc-Martín, p. 19, 44-45.

CROSAS, Carles; SOLÀ, Joan; DOMINGO, Gemma (2014). *Catàleg de béns a protegir. Text refós*. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Rupit i Pruit. Consultat 12 novembre 2020, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm identificació R17.

CROSAS, Carles; SOLÀ, Joan (2014). *Catàleg de masies i cases rurals. Text refós*. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Rupit i Pruit. Consultat 12 novembre 2020, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm. identificació M26.

GAVÍN I BARCELÓ, Josep M. (1984). *Osona*. Col. Inventari d'esglésies, 15. Barcelona: Pòrtic, p. 116.

Gran geografia comarcal de Catalunya. Osona, Ripollès. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993, vol. 8, p. 212.

PARÉS I GANYET, Quirze (1985). *La despoblació rural i les masies del Collsacabra*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, p. 369-371, 465, 486, 500.

TRIADÚ, Joan (1994). *El Collsacabra*. Col. A tot vent, 319. [Barcelona]: Proa, p. 39, 43-44, 78.

Enllaços d'interès:

<http://invarquit.cultura.gencat.cat/>

